

Μάθημα 3
φως
σκηνές
εμπύχωση 1

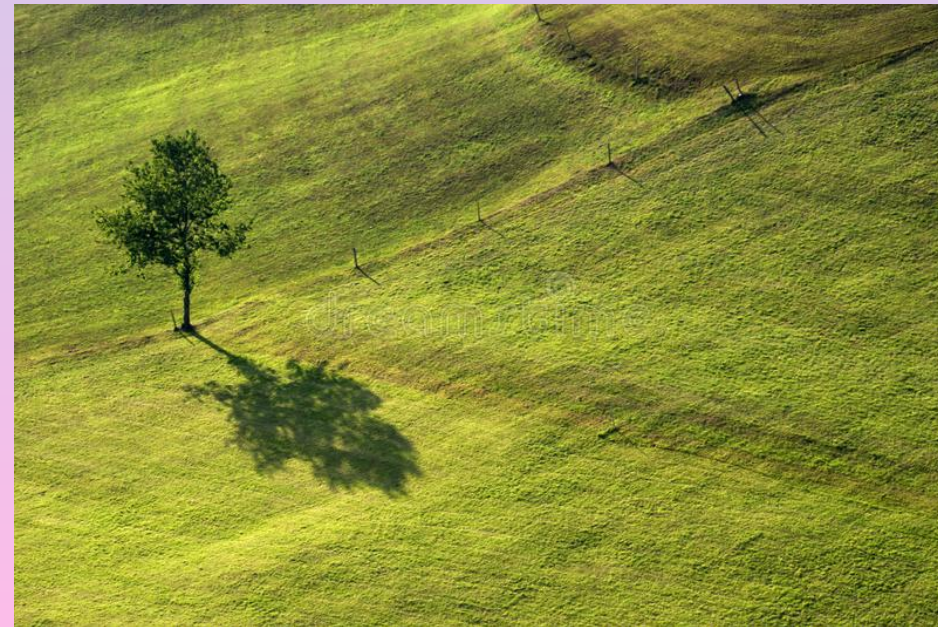
Διδάσκουσα
Φαίη Τσίτου (ftsitou@uoa.gr)

Η σκιά ως φυσικό φαινόμενο είναι...

*...το σκοτεινό είδωλο ενός σώματος που δημιουργείται
όταν ένα αδιαφανές ή ημιδιαφανές σώμα φωτιστεί από μια φωτεινή πηγή*

... ένα «φευγαλέο» φαινόμενο, η αισθητική του φωτός, των χρωμάτων, των μεταμορφώσεων

η σκιά:
ένα φυσικό
φαινόμενο

η σκιά στην τέχνη

η σκιά και οι επιστήμες

Η φύση και βασικές αρχές του θεάτρου σκιών

- οικονομία, αφαίρεση, ακρίβεια
- ένα ιδανικό πλαίσιο για την εμπύχωση των φυσικών φαινομένων & των ζώων
- εύκολο, ευέλικτο, οικονομικό, γρήγορο στην εκτέλεση
- συνδυάζει πολλές τέχνες
- σύνθετη σημειολογία (εικαστικά -κατασκευή, εμπύχωση, αφήγηση, τραγούδι, σύνθεση ηχοτοπίου, θέαμα)
- ποιητικό (ο θεατής συν-δημιουργός)

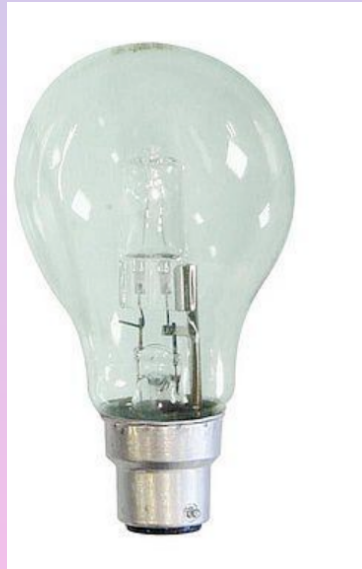

το φως

dream

Η σχέση: χειριστής - φιγούρα – φως είναι μια δυναμική σχέση στην παράσταση.
Αν αλλάξει κάτι από όλα, αλλάζει η σκιά μου.
Δεν δημιουργώ μια σκιά αλλά τις συνθήκες για να είναι ορατή.
Δεν υπάρχει κακή ή καλή σκιά, εξαρτάται τι θέλω να πετύχω....

Πειραματίζομαι με διάφορα είδη φωτεινής πηγής: φυσική/τεχνητή, ένταση, ψυχρό/θερμό φως, κατεύθυνση υπό γωνία, μετωπικά (απαλό/σκληρό), όγκοι σκιάς, πλαστικότητα (κοντά/μακριά από οθόνη), μια ή πολλές πηγές.

Πειραματίζομαι: με αποστάσεις/γωνίες: φιγούρα-χειριστής-φως & με υλικά/μοτίβα (μάσκα) /αντικείμενα/χρώμα.

- δοκιμάζω το **φως** μακριά/κοντά/υπό γωνία στη σκηνή
στη φιγούρα
- δοκιμάζω τη **φιγούρα** μακριά/κοντά/υπό γωνία στη σκηνή
στο φως
- δοκιμάζω τη **σκηνή** μακριά/κοντά /υπό γωνία στη φιγούρα
στο φως
- φωτίζω τη φιγούρα/ένα αντικείμενο με δύο φακούς από διαφορετικές γωνίες – βάζω φίλτρο με διαφορετικό χρώμα στον κάθε φακό
- καθρέφτες, πλαστικά διαφανή για εικόνες με νερό, γυαλί, πλέξιγκλας, χρωματιστό διάφανο εύκαμπτο υλικό μεγεθυντικός φακός

Επιλογή φωτεινής πηγής (και σημείο τοποθέτησης) ανάλογα....:

με την ένταση που χρειάζομαι

με τη διάχυση που θέλω να πετύχω στην οθόνη/σκηνή

με τις διαστάσεις της οθόνης/των φιγούρων

με τον προϋπολογισμό

με τις αλλαγές χώρου δράσης (αλλαγές σκηνικών/σκηνών)

με τον χώρο της παράστασης (πλήρης ή μερική συσκότιση, χωρητικότητα- διαμόρφωση - απόσταση κοινού από σκηνή)

με τον εξοπλισμό

με την ατμόσφαιρα της κάθε σκηνής/της παράστασης

με τη χρήση ή μη μεικτών τεχνικών (πχ ηθοποιοί, αντικείμενα μπροστά ή πίσω από οθόνη), μάσκες, φίλτρα, χρώμα ή άλλα εφφέ

με τη διαθεσιμότητα συνεργατών/βοηθών

Προσοχή:

αν η φωτεινή πηγή δημιουργεί ένα φωτεινό σημείο στην οθόνη,

αν γυαλίζει η οθόνη

• Διάφορα είδη φωτεινής πηγής πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα

αλογόνου καλύτερη χρωματική απόδοση ΑΛΛΑ πολύ επικίνδυνη - απαγορευτική για παιδιά (και για τον ερασιτέχνη) γιατί υπερθερμαίνεται

overhead projector για πολύ μικρές φιγούρες με πολλά κοψίματα και ελεγχόμενο χειρισμό, δίνω το σχήμα στο πλαίσιο που θέλω, αλλάζω την εστίαση του φακού, μπορώ να προβάλλω τα σκηνικά, αλλά περιορισμένος χώρος δράσης, θόρυβος

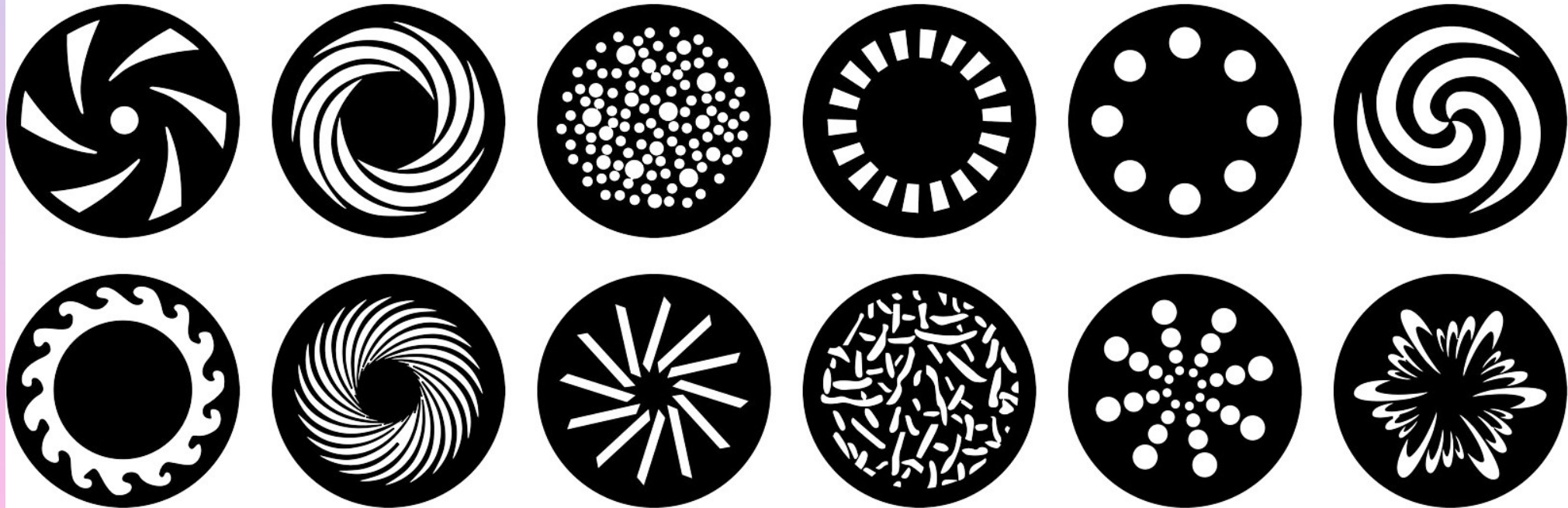
φακός πώς τον στηρίζω/για έντονο φωτισμό: ακριβή λύση η αγορά ενός δυνατού φακού

πορτατίφ (επιτραπέζιο/με βάση ή μανταλάκι & φακός για διάβασμα) κατάλληλο για επιτραπέζιες σκηνές, προσοχή πώς το στηρίζω, πώς περιορίζω τη διάχυση

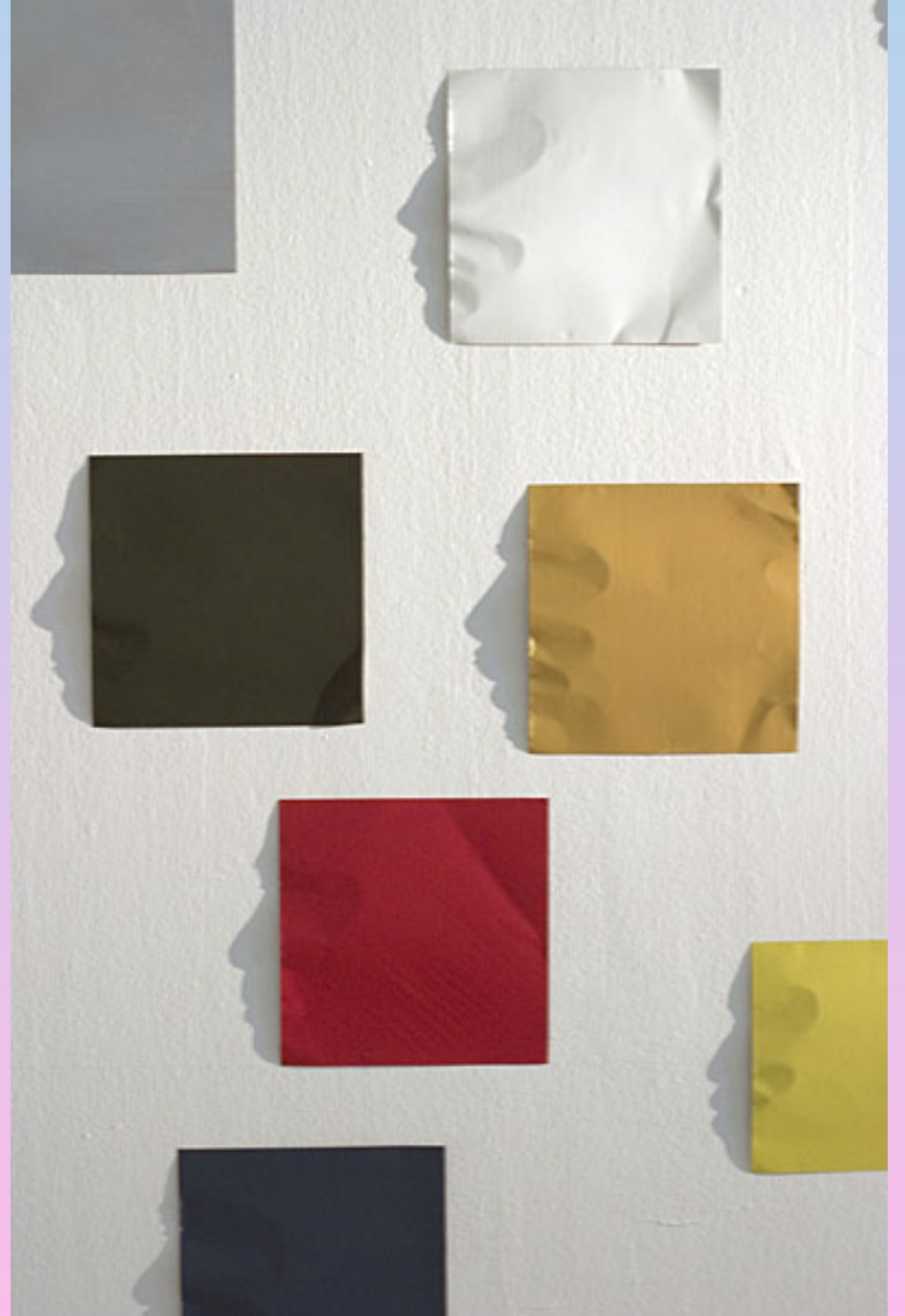
κινητό για δυνατό φωτισμό αλλά μεγάλη διάχυση (δύσκολη εστίαση)

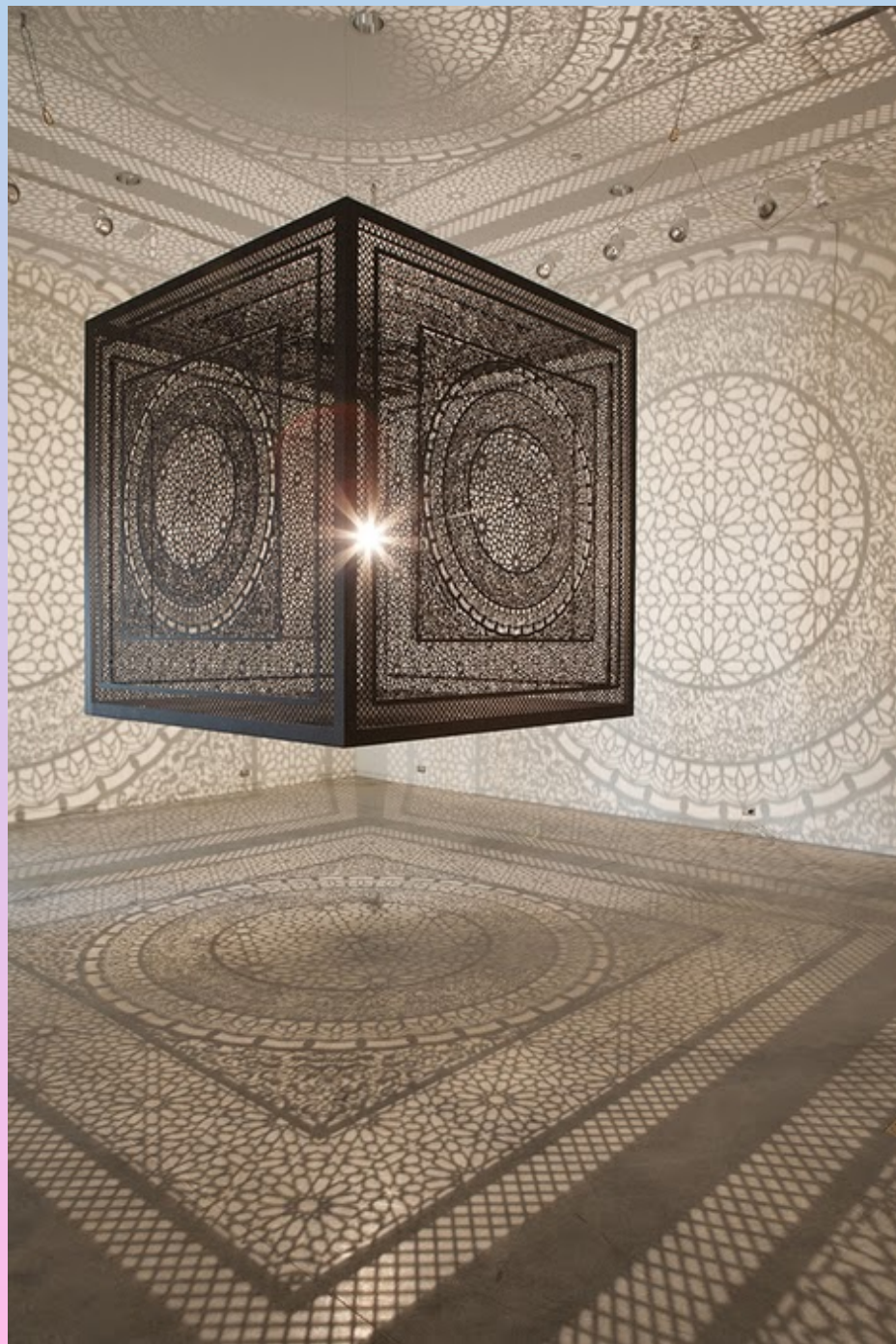
- ασφάλεια κοινού και συντελεστών (στερεώνω καλά τα φώτα πάνω, κάτω, στα πλάγια, από μπροστά, σε τρίποδα, πάνω στο πλαίσιο της σκηνης, πάνω στην επιφάνεια του τραπέζιού μου με μανταλάκι, μακριά από τη σκηνή, προσέχω να μην υπερθερμαίνονται, αν ναι, απομακρύνω εύφλεκτα αντικείμενα, ασφαλίζω καλώδια με τήπη, και δημιουργώ όσο μπορώ άνετη κίνηση στους χώρους δράσης (για τα σχολεία βολεύει: από ψηλά στη σκηνή, στο κέντρο, μπροστά από τους εμπυχωτές)
- αν χρησιμοποιώ φακό φροντίζω για έξτρα μπαταρίες
- προσέχω τη θέση και την απόσταση της οθόνης/της φωτεινής πηγής από το κοινό (να μη δημιουργούνται σκιές εκτός σεναρίου στην οθόνη, στο ταβάνι στους τοίχους, το φως να μην «στραβώνει» τους θεατές /
- προσέχω την απόσταση των φιγούρων από την οθόνη σε σχέση με το μέγεθος της οθόνης (η οθόνη να καλύπτει τη δράση μου)
- υπολογίζω τη θέση των χειριστών (από κάτω, από πίσω, πού/πώς κινούνται τα χειριστήρια, αν φαίνεται ή μπορεί να περιοριστεί η σκιά τους)
- λαμβάνω υπόψη μου τον βαθμό συσκότισης του χώρου & το μέγεθος των φιγούρων και της οθόνης μου (πχ το σποτ δεν διαχέεται ομοιόμορφα, η αλογόνου μπορεί να χρειάζεται περιορισμό στη διάχυση)

Μάσκες

• Οθόνη

Καμβάς νεκρών (Κίνα)

Ομίχλη & σύννεφα (Ιάβα)

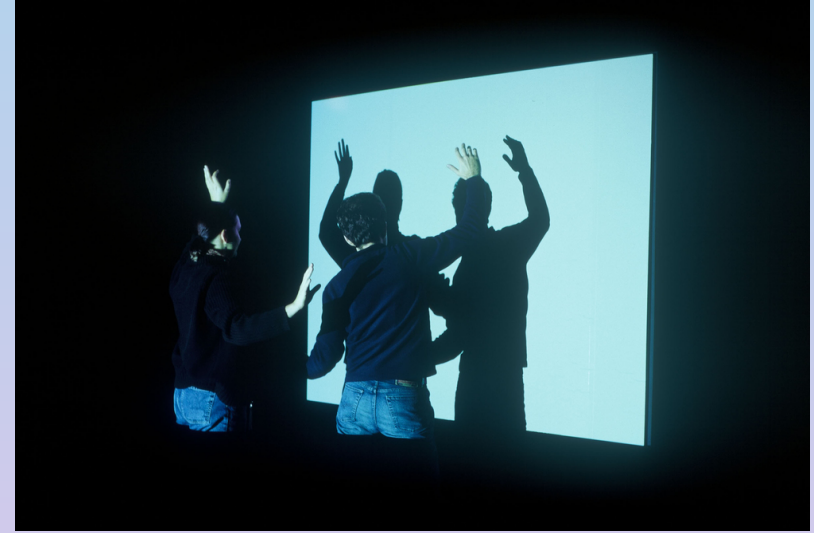
Αυλαία αναχώρησης (Τουρκία)

Καμβάς ονείρου – που
κρύβει τα μυστικά
του Παντοδύναμου
(Αραβικές χώρες)

ΣΗΜΕΡΑ

Αλλαγή μεγέθους, σχήματος, απόστασης από το κοινό, κατεύθυνσης, έντασης, επιφάνειας, αριθμού εμπυχωτών, χρήση εξαρτημάτων όπως καρούλια, τροχαλίες, σχοινιά (αλλαγές ως μέρος της δράσης), υφές, τόνος

Δεν χρησιμοποιούμε την οθόνη σα μια ουδέτερη επίπεδη επιφάνεια.

Η οθόνη συμβάλει στην ποιότητα της σκιάς μου, τη φόρμα, τη μεταμόρφωση, το μέγεθος και την κίνηση της.

- Επιλογή -σχεδιασμός σκηνης: ανάλογα με τον αριθμό εμφυχωτών, των φιγούρων, το στυλ
- Ύψος από το έδαφος: ανάλογα με τον τρόπο χειρισμού
- Τεντωμένο πανί
- Ράφι για στήριξη των φιγούρων
- Παρασκήνια
- Σκηνικά σε προβολή ή κατασκευές
- Σεντόνι, διαφάνεια τύπου ριζόχαρτο (αρχιτεκτονικό χαρτί – για τα χρώματα πολύ καλό), κουρτίνα μπάνιου (εκπέμπει το φως ομοιόμορφα, πανί ιστιοπλοϊκού)
- πόσο τεντωμένη είναι η οθόνη εξαρτάται από το υλικό της (χρησιμοποιούνται πινέζες, συρραπτικά, υφασμάτινες κολλητικές ταινίες, μπουντούζια)
- Παίζω μόνο από πίσω ή και μπροστά από την οθόνη;

Σκηνές: ποιο είδος φιγούρας, μεικτής τεχνικής & ποια σκηνή εξυπηρετούν καλύτερα:

- τον αριθμό των κουκλοπαιχτών/θεατών;
- τον αριθμό & τις διαστάσεις των φιγούρων;
- τον χρόνο, χώρο και εξοπλισμό που έχω στη διάθεση μου;
- τη δυναμική της ομάδας

προσαρμογή – ευελιξία –
ευρηματικότητα – πατέντα –
δοκιμή

Αυτοσχέδιες σκηνές από χαρτόκουτα

Πριν κατασκευάσω τις αυτοσχέδιες σκηνές μου πρέπει να σκεφτώ πού θα βρίσκεται το χειριστήριο (πάνω, πλάι, πίσω, κάτω από τη φιγούρα) - αν όχι σε όλες, στις περισσότερες από αυτές. Αυτό σχετίζεται επίσης με τις εισόδους εξόδους που χρειάζεται να κάνω ανάλογα με το σενάριο και τους χαρακτήρες. Παρακάτω θα δείτε φωτογραφίες για ατομικές σκηνές ή για μέχρι 2-3 εμψυχωτές.

αν θέλω να χειριστώ κάποιες φιγούρες (ή όλες) από πάνω και κοντά στην οθόνη μου α. καλό θα είναι να αποφύγω το «ταβάνι» στην σκηνή μου, ή β. αν υπάρχει, θα πρέπει σε αυτό να δημιουργήσω μια οριζόντια σχισμή για να μπαίνουν από εκεί οι φιγούρες

- αν θέλω να χειριστώ κάποιες φιγούρες από το πλάι και κοντά στην οθόνη μου καλό θα είναι
α. αν υπάρχουν από τη μεριά του χειριστή πλαϊνοί «τοίχοι» στη σκηνή μου, να δημιουργήσω σε αυτούς κάθετες σχισμές για να βάζω τις φιγούρες β. να αντιστρέψω τη σκηνή μου έτσι ώστε οι πλαϊνοί «τοίχοι» να είναι προς τη μεριά του κοινού (ωστόσο, έτσι περιορίζεται ο αριθμός των θεατών) γ. να προσαρμόσω το πλάι της σκηνης (να τσακίσω τα «αυτιά» της κούτας μου ή να κολλήσω με κόλλα ή χαρτοτέπη άλλο χαρτόνι) σε αμβλεία γωνία (και όχι σε ορθή γωνία όπως συνήθως χρησιμοποιείται)

- αν θέλω να χειριστώ κάποιες/όλες τις φιγούρες μου από κάτω και κοντά στη οθόνη μου καλό θα είναι να μην έχει «πάτωμα» η σκηνή μου (την αντιστρέφω όπως πριν) και να την τοποθετήσω έτσι ώστε να εφάπτεται στην άκρη του τραπέζιού μου (εναλλακτικά μπορώ να την κάνω ψηλή και στο κάτω μέρος της να βάλω μια μάσκα –ένα παραλληλόγραμμο χαρτόνι- κατά μήκος της)

- παράλληλα σκέφτομαι το φως που έχω στη διάθεση μου (φακό, πορτατίφ...): σε ποια θέση και πώς μπορώ να το στηρίξω με ασφάλεια έτσι ώστε ανάλογα με τον χειρισμό μου να δημιουργεί τη μικρότερη δυνατή σκιά από τα χέρια μου και τα χειριστήρια στην οθόνη

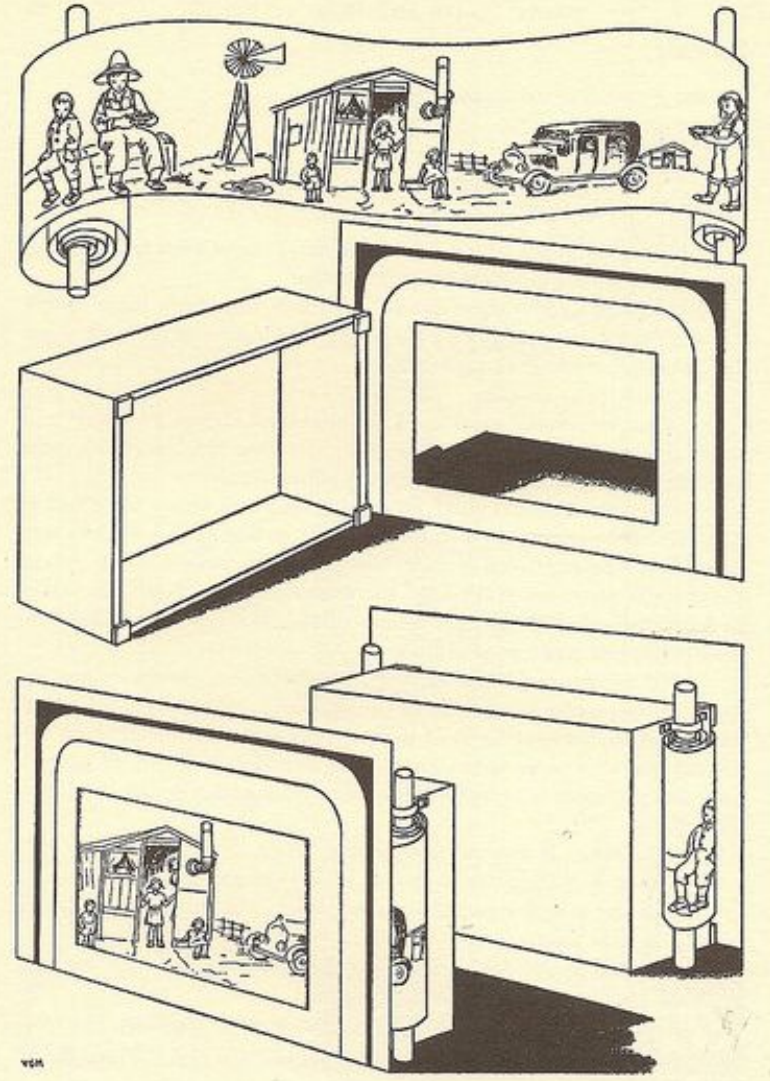

- αν θέλω να χειριστώ τις φιγούρες μου από πίσω με το χειριστήριο παράλληλα στο έδαφος (πχ Καραγκιόζης) συνήθως δεν έχω πρόβλημα όποια επιτραπέζια σκηνή κι αν χρησιμοποιήσω.

Αν θέλω μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων φροντίζω να μην έχω ούτε πλαϊνούς τοίχους, ούτε ταβάνι αλλά θα πρέπει να βρω ένα τρόπο να στηρίζω σταθερά το πλαίσιο της σκηνής μου.

Σε κάθε περίπτωση μπορείτε να «κλέψετε» μέχρι σε ένα σημείο την είσοδο-έξοδο της φιγούρας σας με τον κατάλληλο χειρισμό και να διαχειριστείτε όποια εμπόδια έχετε από οποιαδήποτε κατασκευή της σκηνής σας. Η σκηνή σας μπορεί να είναι διακοσμημένη ή και όχι, αλλά μην αμελήσετε να φροντίσετε να είναι σταθερή και με ένα καλά στερεωμένο, ασφαλή φωτισμό. Και μην ξεχνάτε: το καλό σενάριο, ο ρυθμός της παράστασης και η προσεγμένη εμφύχωση είναι αυτά που θα κερδίσουν το κοινό σας στο τέλος.

A moving picture, "Living with the Migrants"

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

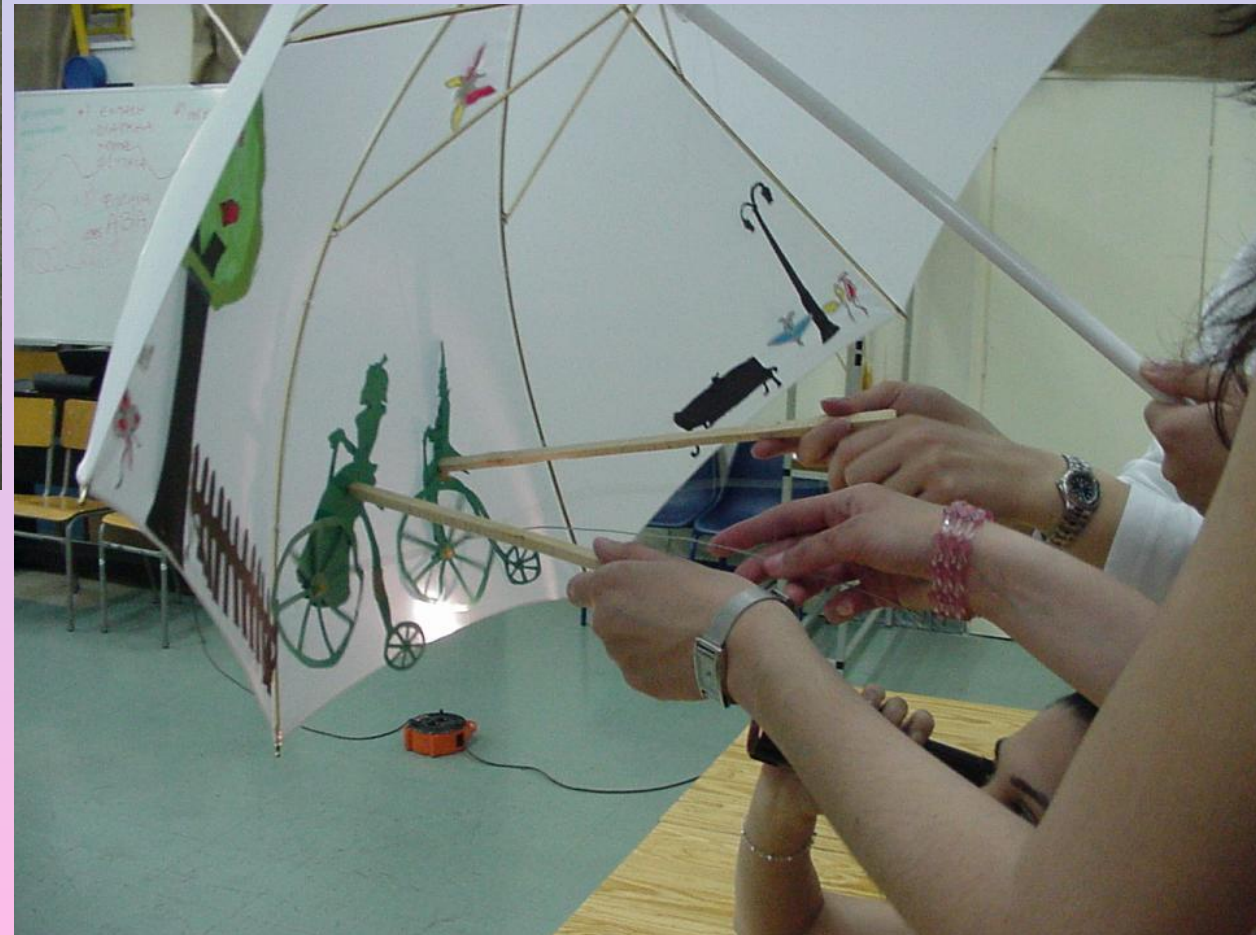

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

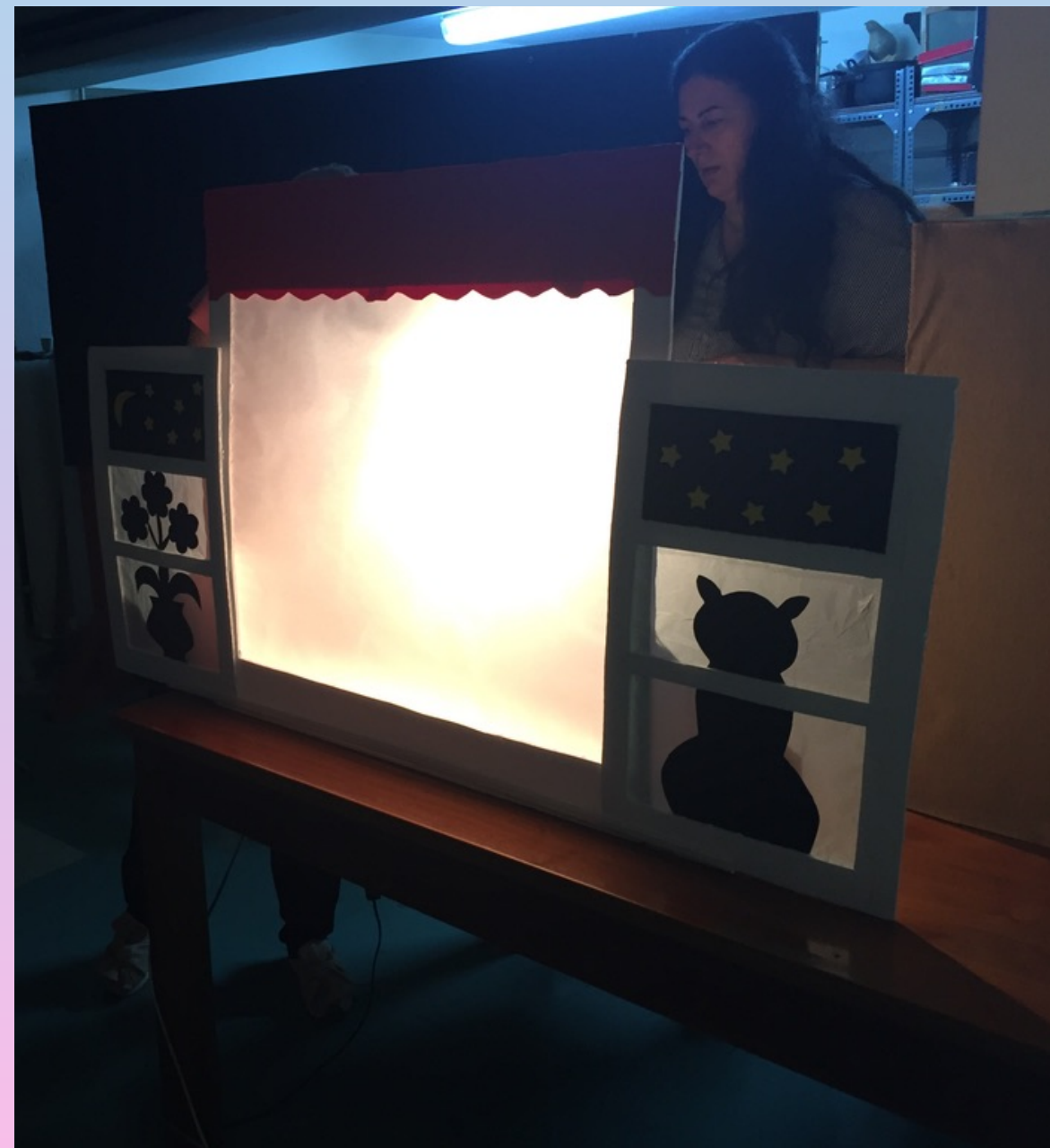
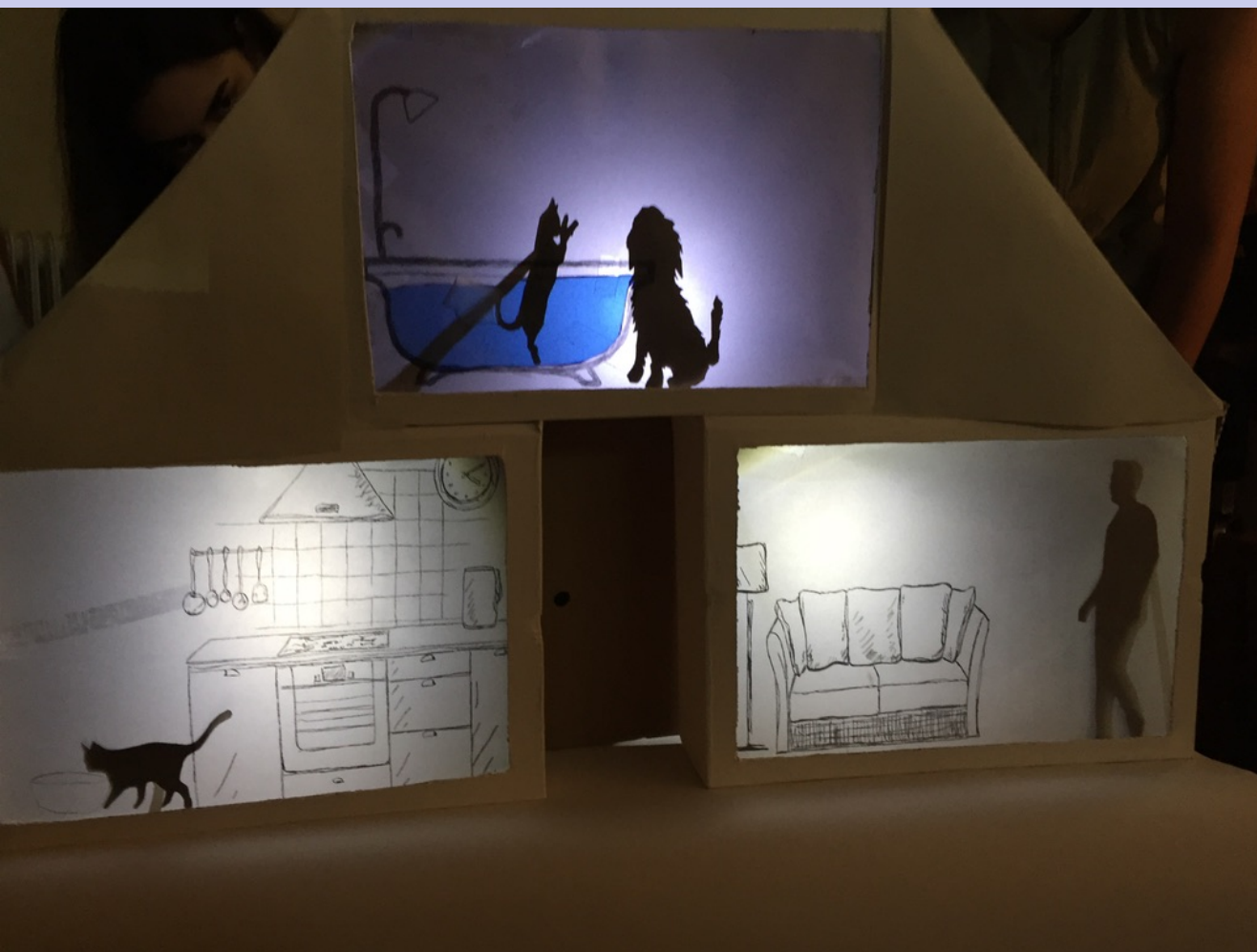
Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα
(από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ
διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

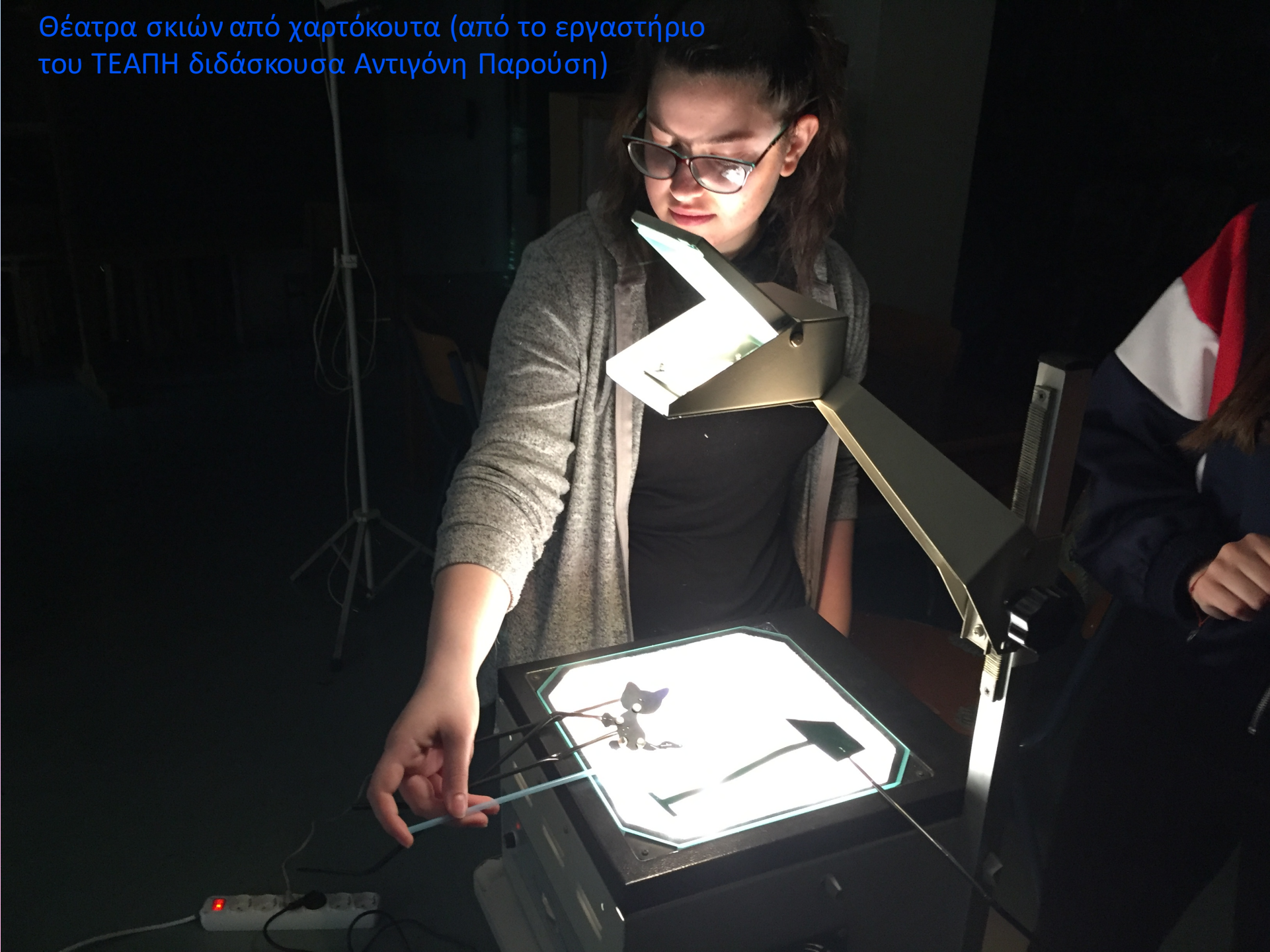
Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

Θέατρα σκιών από χαρτόκουτα (από το εργαστήριο του ΤΕΑΠΗ διδάσκουσα Αντιγόνη Παρούση)

